

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ДУ «ЦЕНТРАЛЬНИЙ МЕТОДИЧНИЙ КАБІНЕТ
З ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ МОЗ УКРАЇНИ»
ДВНЗ «ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ І. Я. ГОРБАЧЕВСЬКОГО МОЗ УКРАЇНИ»

МАТЕРІАЛИ

**XIV Всеукраїнської науково-практичної конференції
з міжнародною участю, присвяченої 60-річчю ТДМУ**

СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ

**(з дистанційним під'єднанням ВМ(Ф)НЗ України
за допомогою відеоконференц-зв'язку)**

**18–19 травня 2017 року
м. Тернопіль**

**У двох томах
ТОМ 2**

**Тернопіль
ТДМУ
«Укрмедкнига»
2017**

Література

1. Бороніна Л. Н. Адаптація першокурсників: проблеми і тенденції / Л. Н. Бороніна, Ю. Р. Вишневський, Я. В. Дідковська та ін. // Університетське управління: практика і аналіз. – 2001. – № 4(19).

2. Антонова В. Б. Психологічні особливості адаптації іноземних студентів до умов життя і навчання в Москві // Вісник ЦМО МГУ. – 1998. – №1.

3. Витенберг Е. В. Соціально-психологічні чинники адаптації до соціальних і культурних змін. – СПб., 1995.

4. Дудченко О. Н. Соціальна ідентифікація і адаптація особи / О.Н. Дудченко, А. В. Мотиль // Социс. – 1995. – № 6.

5. Ємельянов В. В. Студенти про адаптацію до вузівського життя // Социс. – 2001. – №9.

7. Крупець Я. Н. Соціальне самопочуття як інтегральний показник адаптованості // Социс. – 2003. – № 4.

8. Свиридов Н. А. Адаптаційні процеси в середовищі молоді // Социс. – 2002. – №1.

ВИКОРИСТАННЯ СИМУЛЯЦІЙНИХ МЕТОДИК НАВЧАННЯ НА ЗАНЯТТЯХ З АНАЛІТИЧНОЇ ХІМІЇ ДЛЯ СТУДЕНТІВ-БАКАЛАВРІВ ХАРКІВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО МЕДИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

Г. О. Сирова, І. В. Новікова, В. О. Макаров, Т. С. Тішакова, О. О. Завада

Харківський національний медичний університет

В Україні у теперішній час продовжується процес реформування системи нормативно-правового упорядкування в медичному секторі відповідно до міжнародних вимог. Особливу увагу звернено на стандарти, які орієнтовано на створення системи забезпечення якості лабораторних досліджень. Загальні вимоги щодо якості та компетентності клінічних лабораторій визначає національний стандарт України, який гармонізований зі стандартами EN ISO 15189:2015.

Виходячи з цього актуальною постає задача підготовки кваліфікованих студентів-бакалаврів спеціальності «Лабораторна діагностика».

Відомо, що в роботі клініко-діагностичної лабораторії умовно можна виділити декілька етапів: преаналітичний, аналітичний і постаналітичний. Аналітичний етап роботи вимагає від лаборанта досконалого володіння оснащенням лабораторій (сучасною апаратурою, лабораторним посудом), а також правилами використання та зберігання витратних матеріалів. Слід зазначити, що для відпрацювання практичних навичок роботи з лабораторним обладнанням ефективними є застосування симуляційних методик навчання на практичних заняттях з аналітичної хімії.

З цією метою на кафедрі медичної та біоорганічної хімії Харківського національного університету для ознайомлення з інструментальними (фізико-хімічними) методами дослідження різних об'єктів, а також з метою зниження у майбутньому кількості помилок при проведенні перших аналізів на робочому місці, для студентів-бакалаврів запропоновано на лабораторно-практичних заняттях більшу увагу приділяти вдосконаленню техніки проведення аналізу. Згідно робочої навчальної програми з дисципліни «Аналітична хімія», розробленої викладачами кафедри для студентів спеціальності 6.120102 Лабораторна діагностика, на заняттях студенти набувають практичні навички роботи з аналітичними вагами, рН-метрами, термостатом, рефрактометром, фотометром пламеневим, фотометром, центрифугою, сахариметром та іншими приборами та пристроями. Крім цього перед студентами-бакалаврами викладачі на практичних заняттях ставлять проблемні завдання з виявлення невідомої речовини та визначення її кількісного складу за допомогою наявних реактивів та обладнання, що теж передбачає моделювання реальної ситуації, що може виникнути у майбутньому

професійному житті студентів. Під час виконання подібного завдання студенти вчать критично мислити, приймати обгрунтовані рішення та складати звіти своєї роботи, що теж є невід'ємною складовою їх майбутньої професії. Практичні заняття на модельних розчинах за реальною методикою аналізу тієї чи іншої біологічної рідини, в порівнянні з тільки демонстрацією, допомагають досягти значного поліпшення результатів набуття практичних навичок у студентів. При цьому слід особливо підкреслити важливість не ілюстративності, а наочності навчання.

Викладачі кафедри приділяють особливу увагу удосконаленню та ефективності процесу навчання з дисципліни «Аналітична хімія» у студентів-бакалаврів, оволодіваючи новими методами навчання та впроваджуючи їх на лабораторно-практичних заняттях. Крім цього на кафедрі проводяться різні методичні семінари, присвячені вдосконаленню процесу навчання з дисципліни «Аналітична хімія». Так, 1 лютого 2017 року було проведено методичний семінар «Обмін досвідом викладання аналітичної хімії», а якому викладачі кафедри обговорили актуальні проблеми методології викладання дисципліни «Аналітична хімія» в Україні та за кордоном, а також запропонували впровадження нових підходів до навчального процесу, у тому числі і за допомогою впровадження симуляційних методик навчання.

Таким чином, впровадження системи менеджменту якості в клініко-діагностичних лабораторіях вимагає підвищення рівня кваліфікації працівників, тому завданням медичних університетів є підготовка висококваліфікованих спеціалістів цієї галузі, а використання симуляційних методик значною мірою сприяє цьому процесу.

Література

1. Артющенко В. В. Симуляційне навчання в медицині: Міжнародний та вітчизняний досвід / С. С. Семченко, О. С. Єгоренко, Д. А. Новіков, Д. Ф. Караконстантин, Л. І. Берлінська // Одеський медичний журнал, Одеса, 2015. – №6(152). – 67-74.

2. Риклефс В. П. Факторы успеха симуляционного обучения с использованием высокотехнологичных симуляторов в медицинском вузе / В. П. Риклефс, Р. С. Досмагамбетова // Материалы 1-й Всероссийской конф. по симуляционному обучению в медицине критических со-

стояний с международным участием, Москва, 2012. – М., 2012. – С. 78–82.

3. Робоча навчальна програма дисципліни «Аналітична хімія» спеціальність 6.120102 «Лабораторна діагностика» / авт.-уклад. Г. О. Сирова, В. М. Петюніна, Т.С. Тішкова, О.В Савельєва. – Х., 2016. – 15 с.

4. Методичні рекомендації щодо організації діяльності клініко-діагностичних лабораторій системи охорони здоров'я України у відповідності до вимог сучасних міжнародних стандартів : метод. рекомендації / уклад. Харків-

ська медична академія післядипломної освіти МОЗ України; Національна академія післядипломної освіти імені П.Л. Шупика МОЗ України; Всеукраїнська Асоціація клінічної хімії та лабораторної медицини. – К.: Український центр наукової медичної інформації та патентно-ліцензійної роботи., 2015. – 47 с.

5. ДСТУ EN ISO 15189:2015. Видання офіційне. Загальні вимоги (EN ISO 15189:2012, IDT); чинний від 2016–01–01. – К. : Держспоживстандарт України, 2015. – 111 с.

УДК 37.091.313:616.8]-057.875-054.6

ПРОБЛЕМА ВІДПРАЦЮВАННЯ ПРАКТИЧНИХ НАВИКІВ ПРИ ВИВЧЕННІ НЕРВОВИХ ХВОРОБ ІНОЗЕМНИМИ СТУДЕНТАМИ

М. В. Сікорська, І. В. Візір

Запорізький державний медичний університет

Вступ. Навчання іноземних студентів в медичних ВНЗ України після впровадження Болонського процесу модульно-рейтингової системи освіти почало мати істотні особливості [1]. Актуальність підвищення якості викладання медичних дисциплін англійською мовою пов'язана з тим, що має місце тенденція до збільшення прийому студентів, які прагнуть навчатися англійською мовою [2].

Основна частина. В той самий час самою складовою проблемою навчання студентів при вивченні нервових хворих є формування практичних навиків та, як слідство, знань та вмінь постановки топічного діагнозу. Згідно з сучасними вимогами та робочою програмою багато часу студенти витрачають на завдання синдромів ураження відділів нервової системи і в подальшому вірно вирішують тестові завдання та ситуаційні задачі, показують непогані результати не тільки під час тестового контролю на кафедрі, а під час іспитів «КРОК-2».

Не є таємницею, що бажання проходити навчання в нашому університеті іноземними студентами, в великій мірі зумовлене можливістю на практичних заняттях оглядати хворих, відпрацьовувати діагностичні та лікувальні алгоритми при неврологічних захворюваннях безпосередньо біля ліжка хворих бо в більшості країн навчання носить більше теоретичний характер, а практичні навички відпрацьовуються на акторах та манекенах. Але ми зіткнулися з тим, що обстежити хворих та виявити симптоми ураження нервової системи у більшості з них викликає утруднення. Пояснити цей факт можна тим, що безпосереднього спілкування з хворим студенти з англійською формою навчання не мають можливості. Крім того, академічні групи налічують 10-12 студентів і, як правило, на практичному занятті викладач демонструє методику обстеження хворого, потім найбільш активні студенти повторюють побачене, але більшість лише спостерігають. Кількість хворих в клініці з окремими синдромами може бути невеликою і відпрацьовувати практичні навички на конкретних пацієнтах під час самостійної курації вдається не кожному студенту. Наприклад, студенти вивчають тему «Стовбур головного мозку», обстежують черепні нерви, а клініці хворих з синдромами ураження стовбура мозку 5-7 чоловік. Одночасно на кафедрі навчається більше 30 іноземних студентів, і навіть об'єднання їх в групи по 3-4 чоловіка, не всі можуть безпосередньо перевірити і виявити наявність бульбарного, псевдобульбарного синдрому чи порушення окорухових нервів. Складність поля-

гає в тому, що хворі погоджуються поспілкуватися 2-3 рази зі студентами протягом 1-2 годин, але потім відмовляються і ми, поважаючи права пацієнтів, не можемо настоювати. Ще більше складностей виникає при вивченні теми «Ураження кори великих півкуль». Труднощі виникають тому, що у хворих порушуються вищі мозкові функції – мова, читання, абстрактне мислення, сприйняття мови співбесідника. Іноземні студенти самостійно обстежити таких пацієнтів не можуть. З хворими розмовляє викладач та пояснює студентам, що він виявив, але це не можна вважати засвоєнням та опануванням методики обстеження кори.

Одним із методів подолання виниклих проблем є відпрацювання методики обстеження студентами в академічній групі один на одному. Це дозволяє їм бути більш впевненими під час огляду хворих та більш активними при курації з викладачами. Студенти уважно слухають зауваження викладача, виправляють помилки і декілька разів можуть повторювати обстеження чутливості, рефлексів, координації, вищих кіркових функцій.

Ще більше підвищується ефективність цієї роботи, якщо викладач має змогу показати відеофільм по обстеженню хворих чи фотографії хворих, наприклад, з ураженням окорухових нервів, гіпотрофій тощо. Мала кількість такого матеріалу на кафедрі зумовила необхідність створення відеотеки з симптомів, синдромів ураження нервової системи та методики обстеження хворих на англійській мові, причому, не тільки коментар лікаря, але і хворі повинні відповідати англійською.

Висновки. Створення подібного методичного матеріалу дозволить студентам в повному обсязі оволодіти навиками обстеження хворих з захворюваннями нервової системи з послідовним аналізом виявленої під час огляду патології, її інтерпретації, засвоєння отриманої інформації для встановлення діагнозу та призначення лікування.

Література

1. Васецька Л. І. Організаційно-методичні аспекти навчання мови іноземних студентів-медиків англійською мовою / Л. І. Васецька, М. М. Сенік // Вестник ХНУ. – 2010. - №6. – Х. – С. 49-56.

2. Англійське навчання як стимулятор якості освіти та міжнародних контактів / В. М. Запорожан, В. Й. Кресюн, М. Л. Аряев [та інші] // Медична освіта. – 2011. - №2. – С. 45-46.